

MAGYAR LAPOK

XI. évfolyam, 136 (3000) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, 1942 június 19

Tobruk erődje már a tengely- csapatok ágyutüzében áll

Az erőd teljesen körül van zárva, csak a kelet felé vezető
út szabad még

Hatalmas méretű tankcsata folyik Tobruktól keletre és az egyiptomi határtól nyugatra

Rómából jelentik (MTI.) A Stefani iroda jelenti: A *Popolo di Roma* írja: Libiában az angolok megkezdték visszavonulásukat az egyiptomi natár felé. A tengelyhatalmak hádműveletei, amelyek a brit seregeket két részre szakították, nem is járhattak volna ennyi közvetlenebb és előnyösebb hatással. Amíg a londoni hírverés a marmaricai börtülások ellenálló erejéről terjeszt nyugtató híreket, addig a valóság az, hogy ezek az állások egymásután az olasz és német erők birtokába kerülnek és pedig vagy harc árán, vagy a védők elvonulása következtében. Tobruk erődje már a német és az olasz ágyutüzében áll. Jobb oldalát és déli oldalát máris molyan veszélyeztetik csapatok, amelyek előnyomulásuk során több sivatagi erődítményt elfoglaltak. Miután a 8-ik angol hadsereg veresége mind nagyobb arányokat ölt, a tengelyhatalmak műveletei olyan taktikai és stratégiai sikerekre vezettek, amelyekből még nagyobb eredmények adódhatnak és amelyek az angolokat még komoly helyzetbe sodorhatják.

Berlinből jelentik (NST.): Tobruktól keletre és az egyiptomi határtól nyugatra elterülő vidéken olyan erejű a csata, amelyre a sivatagi hadjáratban még nem volt példa. Német harci repülőgépek támadása következtében a Bardia felé vezető egyetlen út is tönkrement. Az angol 8-ik nilusi hadsereg egy része a tobruki erődök közé vonult visszamár a része pedig az egyiptomi határ felé menekül. Rommel páncélosai üldözik a visszavonulókat.

U ovis szakaszába lépett Szebasztopol ostroma

Berlinből jelentik: A szebasztopoli ostrom valószínűleg már utolsó szakaszába lépett és a küzdelem a vár belső erődjeiben folyik. Az északi vonalon lévő 10 kilométer szélességű kiépített védőrendszer a németek már elfoglalták. A város eleste küszöbön áll.

Az Esti Újság írja: Ankarában úgy tudják, hogy Timosenko tábornokot rövidesen elmozdítják parancsnoki tisztjéből. Eddigi öngyázoló kísérleteit ugyanis nem tartották kielégítőnek.

Amsterdamból jelentik (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A londoni rádió szerint az angol fővárosban hivatalosan közölték, hogy *Fitzroy* brit aknarakót elsüllyesztették.

Berlinből jelentik (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Könnvü német repülőgépek a csütörtökre és péntekre virradó éjszaka felderítést végeztek a brit partvidék és tenger felett. A déli part ellen végrehajtott útjukon bombáztak kikötőben horgonyzó hajókat, amelyek tüzvészét figyelték meg. Egy magánosan szálló angol gépet, amely bere-

pült a norvég partok fölé, légiharcban lelőttek.

Berlinből jelentik: (B. T.) A Szebasztopolért folyó harc — mint a svájci lapok jelentik — döntő fordulatot vett Mannheim vezéreredes csapatainak javára. Az ostromlott Szebasztopolról közölt helyzetképek szerint a házak százal és egész utcasorok hevernek romokban. Szebasztopol lakói hangoztatják, hogy a pokol lakóivá váltak. Május vége óta nem lehet a házakban élni. A munkások, akik a legszükségesebb munkálatokat végzik a városban,

A Kormányzó urat és a hadsereget ünnepelte a képviselőház pénteki ülése

Vita a hitel- és gazdasági élet biztosításáról szóló törvény felhatalmazásának
meghosszabbítása körül

Budapestről jelentik: (MTI.) A képviselőház pénteki ülését 10 óra után nyitotta meg vitéz Törzs Tibor alelnök. Az ülés megnyitása után meleg szavakkal emlékezett meg a Kormányzó Ur öfömméltósága születésnapjáról. Munkánk megkezdése előtt — mondotta az alelnök — mindannyiunk bensőséges érzésének méltó kifejezésképp emlékezünk meg tisztelettel és szeretettel a tegnapi születésnapról, mint olyanról, amelyet a nemzet hódolata valamennyiünk számára ünneppé tett. Az ország kormányzója vitéz nagybányai Horthy Miklós tegnap töltötte be életének 74 esztendejét. 22 év óta szakadatlan munkában, a felelősség súlyos terhével vállán viselte tisztességét az a férfi, akire ennek a honnak minden polgára, mint reményének valóra váltójára tekint és csodálattal nézi lelki és testi frissességét. Történelmi megpróbáltatásunk során talán soha olyan időket nem éltünk át, mint az elmúlt két évtizedben. Az ő bölcsesége és erélye megszabta multunkat és a legválságosabb pillanatokban is biztos kézzel vezetett bennünket, egy szebb és jobb jövő felé, amelynek elérése nem tisztán álomkép csupán. Ezen az évfordulón különöse melegséggel fordulunk a Kormányzó Ur szemé-

lye felé. A honvédség ma élet-halál harcot visel és a legfelsőbb Hadúrnak parancsa szerint az ősi erények csillogtatásával szerez világszerte becsületet a magyarnak. A szent és dicsőséges magyar hadsereg, ez volt Kormányzó Urunkban megtestesülve teljes tökéletességgel és a törvényhozás termében kötelességünk ezen a napon az ország kormányzójával Horthy Miklóssal együtt megemlékezni a magyar katonáról is. Híszem, hogy amikor ezt teszem, az ő magyar szíve szerint cselekezem és a Mindenható áldását kérem, hogy teljes erejében és egészségben érje meg a harctereket megjárt lohogók dicsőséges visszaterését, hogy az igazság erejével továbbfolytathassa országépítő áldásos munkásságát. Az alelnök szavait lelkes éljenzés és taps követte és a beszéd végeztevői a Ház tagjai, akik a beszédet állva hallgatták végig, hoeszaan ünnepeiték a Kormányzót és a Hadsereget. Ezután áttértek a hitel- és gazdasági élet rendjének biztosításáról szóló 1931. évi 26. törvénycikkben a miniszteriumnak adott felhatalmazás további meghosszabbításáról szóló javaslat tárgyalására. Elsőnek Németh Andor szólott hozzá a javaslatához.

Beszédében a kormány gazdasági po-

kizárólag népkonyhákra élmezik. — Gépkocsikon, lövontatású kocsikon és kézikocsikon szállítják a pótlást a harcoló seregeknek. Senki sem tudja, meddig maradhat ez még így.

Feltartóztatlanul nyomulnak előre a japánok

Tokióból jelentik (MTI.) A Stefani jelenti: Hivatalosan jelentik, hogy a japán csapatok szerint este elfoglalták a kínai 42-... hadseregcsoporthoz parancsnokságának... helyét Honan tartomány északi részében. A japánok üldözik a gyors visszavonulásban lévő kínaiakat. A délkinai harctérről érkező legújabb jelentések szerint a japánok elfoglalása fenyegeti a re... kívül fontos Lupao városát, amelynek közelében a repülők már támadják Vongtongot.

Bogotá (MTI.) Az OFI jelenti: A Svora 1400 tonnás holland hajót a p... tekre virradó éjjel Riohachától északke... letre Pajaró magasságában két német tengeralattjáró elsüllyesztette. Egyes kolumbiái hajó megmentette a legénység 30 tagját és 6 utast. Az életbenmaradtak elmondották, hogy a hajót ágyútűzrel süllyesztették el.

litikáját bírálta. Németh Andor szövé... tette a közéletben mutatkozó ellenté... teket. Rámutatott arra, hogy milyen nagy eltérések mutatnak az megalapításokban Budapest és a vidék között. Kérte a kormányt a sertés és marhaállomány védelmére. A javaslatot nem fogadja el.

Bencs Zoltán védelmébe vette a kormányt az elhangzott vadakkal szemben. A felmerült kérdések megoldásában igen nagy nehézségek vannak. — Akadnak esetleg panaszok, hibák a közlekedés terén, azok csak egyénié lehetnek, de nem szolgálhatnak okul általános bizalmatlanságnak. Pártkülönbség nélkül arra kell törekedni, hogy a gazdasági erőfejlesztés teljes legyen. Nemzetiségi, társadalomszervezeti kérdésekről beszéli ezután. Az utóbbival kapcsolatban különösen az olasz birodalomban elért hatalmas eredményekre mutatott rá. A visszatért erdélyi testvéreitől azt kéri, hogy Erdélyt is az egyetemes magyar érdekeken keresztül lássák és ne Erdélyen keresztül az egyetemes magyarkérdést. Rámutatott arra, hogy a közéletben elsősorban feladata, hogy a fronton minden katonának megkapja, amire szüksége van. A javaslatot elfogadta.

Churchill Washingtonba érkezett

Megbeszélést folytat Roosevelt elnökkel, hogyan vezessék és nyerjék meg a háborút

Amszterdamból jelentik (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Mint a brit hírszolgálat különjelentésében hírül adta, Londonban hivatalosan közölték, hogy Churchill az Egyesült Államokba utazott. Churchill kíséretében van sir Allan Brooke, az angol vezérkar főnöke és Ismay vezérőrnagy, a vezérkari bizottság főnökének titkára.

Amszterdamból jelentik (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A brit hírszolgálat washingtoni jelentése szerint a Fehér Ház közölte, hogy Churchill az Egyesült Államokba érkezett és rögtön megbeszéléseket kezdett Roosevelttel arról, hogyan vezessék és hogyan nyerjék meg a háborút?

Amszterdamból jelentik (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Washingtoni jelentés szerint rögtön Churchill Washingtonba érkezése után megkezdődtek a megbeszélések Churchill és Roosevelt között. Washingtonban úgy tudják, hogy Churchill amerikai útja

Apolló Filmszínházban

Dumas gyönyörű regénye
Gróf Monte Christó testvérfilmje.

Pénteken utoljára: CSINTALAN FÉRJEK.

Szombaton bemutató

Az ördögtorony

Összefüggésbe hozható a nagy hajóter-
hífnival és a legutóbbi katonai esemé-
nyek folytán előállott helyzettel.

Amszterdamból jelentik (MTI.) NTL.:
A brit hírszolgálat washingtoni jelenté-
se szerint csütörtökön éjjel 12 órára
értekezletre hívták össze a Fehér Ház-
zat.

Miről tárgyal Churchill?

Amszterdamból jelentik (MTI.) A Né-
met Távirati Iroda jelenti: A Reuter-
iroda diplomáciai levelezője Churchill
washingtoni látogatásával kapcsolatban
a tájékoztatót az íjja: Fel lehet té-
telezni, hogy Churchill látogatása kizá-
rólág üzleti okokból következett be. Je-
lenleg 4 kérdés van:

1. A második arcvonal megerősítésé-
nek kérdése.
2. A szállítási kérdése.
3. A közel és távolkeleti hadviselés.

Belvárosi
HOTEL KIKELET
ragyogó vigjáték. Turay Ida, Páger A., Mály, Pethes, Uray.

Vidámság, kacagás, fiatalság, és 100 gyönyörű leány filmje
Leányálmok Főszereplője: Alida Valli
a CASINOBAN

4. Az Egyesült Államok Angliába,
Oroszországba és Kinába irányuló szal-
lításai.

Sir Allan Brooke tábornok és Sir
Hastings Ismay washingtoni jelenléte
jelentőségteljes. Churchill látogatásának
pedig legfontosabb célja, hogy lehetőse-
get teremtsen arra, hogy „villámgyere-
k” döntéseket hozhassanak.

lan belső erőt adó újítás is volt a köz-
igazgatási kerületek polgári és katonai
végrehajtó hatalmának egy kézben való
egyesítése, a legbámulatosabb a biro-
dalom gazdasági szervezetsége volt.

A világtörténelemben Bizánc szol-
gálta a gazdasági élet totális irányítá-
sának első tökéletes példáját. Az
állam figyelme a gazdasági élet minden
ágára kiterjedt és mindenütt az egész
nép és hivatalom javát szolgáló átfogó
szervezeteket teremtett. Ezek a szerve-
zetek

a kivitt és behozatalt a legrészlete-
sebben szabályozták, az egész bizánci
ipart (százakra menő valóságos nagy-
üzemek a munkások tízezreivel!)
pontosan ellenőrizték, az üzleti könyv-
vitelt császári tisztviselők vizsgálták
felül, sőt a béreket és fizetéseket is
az állam szabta meg. A kivitel és be-
hozatal állami monopólium volt.

A gyáros és kézműves csak az államtól
vásárolhatta áruját, a feldolgozandó
nyersanyag felosztása is pontosan szabá-
lyozva volt. Amint az állam az egyház-
zal is egy volt, a gazdasági élet kép-
viselői részéről sem tűrt ellenmondást.
A gazdasági életnek ezzel a kézbevitel-
sével az állam nemcsak belső vonatko-
zásban tartott rendet, hanem külpoliti-
kai céljai számára is rendkívül hatásos
eszközt nyert. A fennmaradt külkeres-
kedelmi szerződések egész sora bizonyít-
ja, hogy Bizáncban az állam nem volt a
gazdasági erők játékszere, hanem a
gazdasági életet alá tudta rendelni a
politikának. Hogy ez a gazdasági rend-
szer nem volt eredménytelen, mutatja
az, hogy egy félszázadon át Bizánc volt
a világ leggazdagabb állama és az akko-
ri „világkereskedelem”-nek Konstanti-
nópoly volt a központja.

Dr. Némethy László.

Az Ipartestület előjáróságának gyűlése

A kontárkérdést, a zsidó tanoncok ügyét és a hadbavonultak
segítését tárgyalta le a gyűlés

Nagyvárad. Saját tud. Az Ipartestü-
letben csütörtökön délután 6 órai kez-
dettel előjárósági ülés volt. A Husz-
k egy elmondása után az ülést Szabó
Károly elnök nyitotta meg s lelkes be-
szédében ünnepelte vitéz nagybányai
Horthy Miklóst, Magyarország kormá-
nyozóját 74-ik születésnapja alkalmá-
ból. Ezután került sor a napirend
letárgyalására. Az iparügyi miniszter
Szabó Lajos pénztárost állásától fel-
mentette s helyébe Szücs István építő-
mestert nevezte ki. Az előjáróság új
tagjai egyébként a következők lettek:
Megyery Ferenc mérnök, Farkas Sán-
dor fodrász, Kovács János asztalos,
Molnár János cukrász, vitéz Zboray
Imre kőműves.

Frischman Adolf szolt hozzá a pénz-
tári jelentéshez ezután, majd Daróczy
János reámutatott arra, hogy a pénz-
tári jelentés minden hónapban mínusz-
szal zárul. Az elnök mindkét felszólá-
sára kielégítő és megnyugtató választ
adott.

A bizottság egyhangulag elfogadta a
dr Kiss Endre vezetőjegyzővel kötött
kötött szerződést s elismerte az Ipar-
testület a jegyző nyugdíjjogosultságát
is. Pintér Iván a jegyző állás betöl-
tésével kapcsolatban érdekes javaslatot
tett. Azt ajánlotta ugyanis, hogy az
Ipartestület kérjen fel iparoscsalád-
származó fiatal ügyvédek a tisztel-
helyi ügyészi megbízatásra. Szabó Ká-
roly csatlakozott az előbbi felszólás-
hoz s annál is inkább helyeselte az öt-
letet, mert a tisztelhelyi ügyészek be-
kapcsolásával a szegénysorsu iparosok
pere ügyeit el lehetne intézni.

Közölte az elnök ezután, hogy Szabó
Pál könyvelő, betegsége miatt lemond-
ott, s örömmel jelentette be, hogy az
Ipari román forgalmi adó eltörlése
iránt beadott kérelmeket pártolólág
terjeszti a miniszterium elé.

Dr. Kotzó Jenő hangoztatta, hogy
ezentúl a kontárók elleni felszólítá-
sok soron kívül intézik el. Foglalko-
zott az előjáróság a zsidó tanoncok

ügyével is s Szabó Károly elnök jelen-
tette, hogy a miniszterium megértéssel
fogadta a zsidó tanoncok felvétele kor-
látozását szorgalmazó beadványt. Így
megszűnik az, hogy Nagyváradon az
iparos tanoncok harminc százaléka to-
vábbra is zsidó lehessen.

A hadbavonult iparosok segélyezésé-
re bizottság alakult s ennek tagjaivá:
Szabó Károlyt, Darabont Gyulát, Ti-
szai Jánost, Szolga Ferencet, Fenessy
Lászlót, Kovács Antal és dr Kiss
Endrét választották.

Tiszai János előadta, hogy az órák
és ékszerész/iparosok hadbavonult tár-
saik negezését országosan szervezték
meg. Erre a célra a jelenleg megválaszt-
ott bizottságnak 4000 pengő áll rendelkezé-
sére.

Az ipartestület hivatali helyiségének
kibővítésére három tagu bizottságot
választottak. A bizottság tagjai: Daró-
czy János, Megyery Ferenc és Szolga
Ferenc lettek.

Végül elhatározták, hogy az Ipartes-
tület könyvtárának fejlesztése érdeké-
ben a könyvtárt csak havi 30 filléres
díj befizetése ellenében használhatják
s miután a begyűlt összeg évi 2500
pengőre emelkedhet, a testületnek
módjában áll majd könyvtárát újabb
értékes munkákkal gazdagítani. A
könyvtár problémával kapcsolatosan
dr Kazó Károly iparhatósági biztos, vá-
rosi aljegyző megígérte, hogy a közok-
tatásügyi miniszteriumnál ismételtén
közbenjár a már kért könyvek kiuta-
lása érdekében.

A totális irányított gazdálkodás első megvalósítója — Bizánc

Az ókori görög és latin világ hagyó-
mányain nevelkedett nyugati irodalom
gondoskodott arról, hogy Bizánc a lassu
haldoklás a minden ízében korhadt ál-
lam és a kulturális dekadencia klasszikus
példaként vonuljon a köztudatba. De
nem könnyelmű ítélet-e eleve a halál
csiréit látni abban a birodalomban
mely két nagy ellenséges világ, a szláv
és az arab világ ostromának ellenál-
va majd egy teljes évezreddel élte túl
a római birodalmat?

Vajon meddig bírta a görög életképtel-
ség helyéget sütni arra az államra, mely
megvalósította azt, amire az annyit cso-
dált ókori görög szellem komolyan még
csak nem is gondolt, a görög nép egy-
ségét?

Nos, Bizánc két ízben is átélte a hal-
doklás stádiumát, de egy ezeréves biro-
dalomnak kellett fénykorának is lennie.
Ha a római birodalom bukása után a
központi hatalom és a belső egység hiá-

nya, nem utolsó sorban pedig az egész-
séges parasztsztyá elsoványodása vitte a
sír szélére, később pedig a nyugati hű-
bériség szellemének meghonosodásával
a végleges bukásba, fénykorát annak a
mintaszerű szervezetségnek köszönhet-
te, melyhez hasonlót azelőtt és a leg-
újabb időkig azóta sem látott a világ.
Ennek az egységes szervezetnek megte-
remtése III. Leó. (717—741) az arab-
verő katonacsászár nevéhez fűződik
aki mint a bizánci trón majdnem min-
den kiemelkedő alakja, jellemző mó-
don saját maga tette fejére a koronát.
Ő és nagy utódai teremtették meg azt
a politikai, vallási, közigazgatási és gaz-
dasági egységet, melynek belső és külső
erejét valóban csak a hanyatlás hosszú
évszázadai tudták megőrölni. Bármily
bámulatos volt is ez a politikai-vallási
egység — a bizánci császárok nem „Isten
kegyelméből”, hanem „Isten akara-
tából” uralkodtak. — bármily példát-

Most jelent meg:

Dr. Eröss Alfréd
összeállításában:

„Egyház és Élet”

erdélyi katolikus évkönyv

Ara: 6 P.

Beszerezhető a Magyar Lapok
kiadóhivatalánál.

Bevették a németek Szebasztopolnál a védelmi rendszer legerősebb erődjét

Három kilométerre közelítették meg a kikötő bejáratát. A napokban elfoglalt Szibéria-erőd kiesése végzetes a szovjet szempontjából

(Berlin.) (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti a Führer főhadiszállásáról. A véderő főparancsnoksága közli: A Szebasztopolnál folyó harcok során gyalogságunk rohammal kemény harcokban elfoglalta az erősen kiépített erődrendszer északi részének főerődítményét, a Maxim Gorkij erődöt, az egész rendszer legerősebb erődjét. Ezáltal ezen az arcvonalszakaszon támadásainkkal az erőd kikötőjének bejáratához három kilométerre kerültünk. Az erőd déli részén német és román csapatok a makacs ellenállás ellenére fontos magaslati állásokból vetették ki a bolsevikieket. Repülőátadásaink során a kikötő területén több anyagraktárt és utánpótlást szolgáló célpontot megsemmisítettünk. A keleti arcvonal középső szakaszán az arcvonal mögötti területen folytattuk a harcot a ezétugrasztott ellenséges kötelékek ellen.

A volhovi arcvonalon szerdán is kudarcha fulladt az ellenség támadása.

Zuhanóbombázók Murmanszk kikötőjében támadást intéztek az ellenség utánpótlását szolgáló gőzös ellen. Légiharcokban lelőttünk 11 gépet.

Libiában kettévágták a 8-ik angol hadsereget

Észak-Afrikában két részre szakítottuk a nyolcadik brit hadsereget. Az egyik rész Tobruk felé vonul vissza. Erős német és olasz páncélos kötelékek üldözik a Bardia irányában visszavonuló ellenséget. Tobruk erődjének déli részén elfoglaltunk néhány állást és támaszpontot. Német és olasz repülők súlyos ember- és hadianyagvesztést okoznak a visszavonuló ellenségnek.

Az egyik brit hajókaravánnak a Földközi-tengeren történt szétverésénél Kemnade sorhajóhadnagy vezetése alatt álló német gyorsnaszád megtorpedózott két brit cirkálót. Az egyik cirkálót két torpedótalálat érte, úgyhogy minden valószínűség szerint elsüllyedt. A német gyorsnaszád már korábbi vállalkozás során a libiai partok előtt elsüllyesztett egy rombolót, egy kísérőhajót, egy tengeralattjáró vadászt, valamint 15000 tonnát kitevő ellátási hajóteret.

Hajó és légitérben hatalmas veszteségeket szenvedtek az angolok

Mint már különjelentésben közöltük, német tengeralattjárók az Atlanti-óceánon erősen biztosított hajó-

karavánokat támadtak meg és elsüllyesztettek két hajót 34.000 tonnával. Egy másik gőzös torpedótalálat következtében súlyosan megrongálódott. Német tengeralattjárók a Karibi-tengeren további 12 hajót süllyesztettek el 75.000 tonnával. Ezáltal az ellenséges kereskedelmi hajóteret további 109.000 tonnát kitevő 19 hajóval csökkentettük.

A német légi erő az Anglia körüli vizeken a csütörtökre virradó éjjel elsüllyesztett két hajót 5.000 tonnával, három teherhajót pedig megrongált.

A brit légi erő június 3. és 16. közt 307 gépet veszített. Ezenkívül 130 a Földközi-tenger felett és Észak-Afrikában pusztult el. Ugyanez idő alatt

a Nagybritannia elleni harcban 71 gépet veszítettünk.

Szabasztopol előtt folyó harcok során Schirner főhadnagy és Pörschmann hadnagy gyalogsági századparancsnokok rendkívüli bátorságukkal tüntették ki magukat.

Marseille főhadnagy Észak-Afrikában 24 órán belül 10 ellenséges gépet lőtt le és ezáltal légi győzelmei számát 101-re emelte. Tope, Wite és von Rosensiel sorhajóhadnagyok és Ites fregathadnagy parancsnoksága alatt álló tengeralattjárók különösképp kitüntették magukat az ellenséges ellátási hajózás elleni harcban. Strelow hadnagy, az egyik vadászrepülőgépvezetője tölgyfalombal díszített lovagkeresztjének tu-

Az egyiptomi határ felé vonul vissza az angol haderő

Rommel páncélosai bevonultak El Adenbe és Sidi Rezegbe

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: Az olasz főhadiszállás 750. közleménye: A harcok teljes erővel folynak Ain Gazalától keletre. Német és olasz páncélos egységek további ellenséges állásokat foglaltak el El Aden vidéken. Fejlesztő repülőgépeink megállapítása szerint az ellenség visszavonulóban van az egyiptomi határ felé. A repülők tevékenysége szerdán is igen erős volt. Támadások érték az ellenség visszavonulási oszlopait és gépjármű gyűlékezéseit és az ellenség hátsó vonal mögötti területeit. Egy nagy üzemanyagraktárt felgyújtottunk. A német légi erő

lelőtt egy gépet. Június 14. és 17. között a német és olasz repülők a Földközi-tenger felett és Észak-Afrikában összesen 114 brit gépet lelőttek. Ugyanez idő alatt a tengelyhatalmak 40 gépet veszítettek. Repülőink támadást intéztek néhány brit haditengerészeti egység ellen. Az egyik ellenséges torpedóterelő ellen újabb támadásokat intéztünk.

(Amsterdam.) (NTI jelenti.) Az angol rádió hivatalos közleményt olvasott fel, amely szerint az angol csapatok el Adent és Sidi Rezeget kiürítették. (MTI.)

és halottat tettek partra.

Algericas. (MTI.) A Német TI jelenti: Brit hadihajók elfogtak és Gibraltárba kísérték egy spanyol gőzöst, amelyen 34 angol hajótörött kereskedelmi tengerész tartózkodott.

Ratifikálta a Szovjet az angolokkal kötött szerződést

Stockholmból jelentik (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A szovjet rádióközlése szerint a Szovjetunió legfelsőbb tanácsa, június 18-án a Kreml üléstermében rendkívüli ülést tartott, amelyen a brit-szovjet szerződés ratifikálása szerepelt, melynek okmányait Molotov írta alá május 16-án a szovjet-kormány nevében.

Amsterdamból jelentik (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A londoni rádió jelentése szerint Attlee csütörtökön közölte az alsóházban, hogy Duf Cooper a belső védelmi bizottság végrehajtó bizottság elnökévé kinevezték. Duf Cooper rövidesen ezelőtt a nyugat-afrikai miniszterré kinevezett Lord Swinton helyét vette át.

Tobruk helyzete erősen veszélyeztetve van

(Amsterdam.) (NTI jelenti.) Az angol hírszolgálat jelentése szerint Tobruk nagyon veszélyeztetve van. A jelentés azt is közli, hogy Acromáról semmi hír nincs. Az angol hírszolgálat egy kairói jelentése szerint márcsak a Tobruktól keletre lévő út áll az angolok rendelkezésére és ez a helyzet sem tart sokáig. (MTI.)

Tanger. (MTI.) A Stefani jelenti: Újabb érdekes részletek váltak ismertté azoknak az angol hajóknak Gibraltárba való dístelen visszatéréséről, amelyek a Földközi-tengeren az olasz légi és tengeri erő heves támadásait szenvedték el. A Maiay csatájá-

valamint az Earle anyahajó földalra dőlve futott be a kikötőbe. A két hajót az Argus repülőgépanyahajó néhány roboló vontatta. Valamennyien magukon viselték azoknak a súlyos találatoknak nyomait, amelyeket a földközi-tengeri csatában szenvedtek. Igen érdekes a jelentésnek az a része, amely szerint a hajókaraván kíséretében kifutott négy cirkáló közül egyik sem tért vissza. A hajókról sok sebesültet

Elfogták és kivégezték Heydrich merénylőit

A Német Távirati Iroda jelenti: A német birodalmi rendőrhatalóságok péntek hajnalban a következő hivatalos jelentést adták ki:

Heydrich, a cseh protektorátusi alvédnök elleni merénylet tetteseit folyó hó 18-án a védnökség karhatalmának egy cseh templomban sikerült

elfognia. A tetteseket azonnal fobolölték, a tettesek bűntársait pedig szintén ártalmatlanná tették.

Megállapítást nyert, hogy a tettesek és bűntársaik mind cseh nemzetiségűek és Angliából repülőgépeken ereszkedtek alá a bűntett elkövetése céljából a protektorátus területére.

Prima délvidéki flortalpu harisnyák

„Goldsol“ kombiné és hálóing nagy választékban

olesón HORVÁTH KÁROLY

cégnél, Hlatky Endre-u. 8.

Férfi és női habselyem fehérnemű

Férfi és gyermek zoknik

Kállay Miklós miniszterelnök rádiószózatban tolmácsolta a nemzet jókívánságait a Kormányzó úrnak

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Kállay Miklós miniszterelnök csütörtök este a rádióon keresztül a következő beszédben köszöntötte a Kormányzó urat születésnapja alkalmával:

Főméltóságú Kormányzó Ur! A magyar katona kint a fronton, minden magyar, az egész nemzet emlékezik ma, ünnepel és köszöni hálaival az Uristennek, hogy itt van közöttünk, itt az élünkön és rajongó szeretettel, fanatikus bizalommal, áhitatos szeretettel köszönti születésnapján. Köszönti mint embert és fajtánk elhivatottságának inkarnációját. A 75. év küszöbén, töretlen erővel, erős kézzel, soha nem változó célkitűzéssel és hittel vezeti, irányítja és meleg szívének napsugarával elárasztja magyar világunkat. Erős keze jelenti az ország védelmét és rendjét, léte biztonságát. Nem változó célkitűzéssel jelentik nemzeti létünk teljes beteljesülését, állandóságunkat, történelmi multunkat, jövődönket és jelenti mindennekfelett létünk jogait multunkban és jövőnkben. Meleg szíve tette emberré, európaivá, magasrendűvé, aki nem gyűlöli, nem üldöz, nem bosszúálló, de aki ha kell ítél. Emberszeretete ezért vonz és mert igazságos meg is bocsát. A történelem arra tanít, hogy országok, népek sorsa az országlásnak minden formájában, minden államformában egy vezető irányító kezében van. Ennek a ténynek lehetnek más más alkotmányjogi szervezetei az abszolutisztikus diktátoron keresztül a köztársaságig egy akarat, egy irány érvényesül. Az egy akarat, egy irányító. Magyarországon Horthy Miklós az ország kormányzója. A felelős kormányférfi minden felelősségvállalásával és tudatával szegszem le, mert majd 25 éves országlás után tudja meg mindenki, hogy annak ami van, amit meg tudunk menteni a nagy összeomlás után, az ő országlásának, az ő neve által megteremtett magyar világnak volt elválaszthatatlanul összeforrott eredménye és alkotása.

Szent büszkeséggel hirdetjük, hogy Magyarország Horthy Miklóssal az élén az európai hadviselő államok közt talán az egyedüli, amely mostani alkotmányát, alkotmányos életét és berendezési lényegét töretlenül mentette át a mostani világégés óta. Ez az ország az állandóság, a változatlanság, a jogfejlődés ma is mint mindig a nemzeti szabadság, jogrend öre és teljesíti történelmi hivatását, mint végvár. Előretolt őrszeme a latin kereszténységnek és kulturának, a germán civilizációnak. Mi voltunk védőbástyafokai mindannak, ami ezt a világot kialakította. A latin reneszánsz felvilágosodásának, a germán humanizmusnak, a reformáció és ellenreformáció tisztítóüzének, a francia forradalom eszméiről, az utána jövő mult század minden megmozdulásának vihara futott rajtunk végig.

Nem mi, de a történelem, a kultúra és a civilizáció húzott határvonalat közöttünk és a kelet közt. Ez a történelem rendeltetése volt, hogy soha

ne hódoljunk be a hódítóknak, mindig harcoljunk és ezért mindig feltámadjunk. A történelem rendeltetése volt, hogy Nyugat-Európa keleti végvárává lettünk. Ebből a végvárból védelmeztük mindig a nyugatot. Meg is törtünk minden támadást ezen a földön, csak mi veszítettünk sokat. Ma megint történelmi hivatását teljesíti. Értse meg a barát, akivel együtt harcolunk, értse meg az egész világ, hogy újra a kereszténységért, a civilizációért, a mosolygó gyermekért és mind azért, amiért embernek lenni

A baráti államok vezetőinek meleg jókívánságai

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Kormányzó úrhoz születésnapja alkalmával III. Viktor Emánuel olasz király és császár a következő táviratot intézte: Őszinte örömmel fejezem ki főméltóságodnak születésnapja alkalmával szívből eredő jókívánságaimat.

Hitler vezér és kancellár az alábbi táviratot intézte a kormányzóhoz: Főméltóságodnak születésnapja alkalmával mind magam, mind a né-

éredemes, harcolunk. Sorsunkat megint a kulturához, a civilizációhoz kötöttük. De ma nem harcolunk egyedül. Szövetségeseink vannak és van vezérünk és a vezér mögött új erejű magyar nép. Ennek a népnek nevében, tudom, minden hű fiának akarásával, köszöntöm ma Magyarországot kormányzóját, vitéz nagybányai Horthy Miklóst.

Köszönöm neki a magyar feltámadás megerősödött útját. Isten áldja meg.

met nép nevében a legmelegebb szeretsekívánataimat fejezem ki. Remélhetőleg hosszú éveken át teljes alkotóerővel vezetheti a német néppel a legszorosabb fegyverbarátságba összefűzött magyar nemzet sorsát.

Budapestről jelenti: (MTI) A Kormányzó táviratban üdvözölte V. Gusztáv svéd királyt születésnapja alkalmából. A svéd király megleghangú táviratban válaszolt.

Az umani hős

Irtai: vitéz Csicsery-Rónay István országgyűlési képviselő

Mult év augusztusában történt. A magyar gyorshadtesthez tartozó lovasdandár alakulatai biztosító szolgálatban a Bug mentén foglaltak állást, míg a dandár zöme Losoweta és Moldewka területén pihenőt tartott. A páncélos század kora reggel református istentiszteleten vett részt. Merész László t. zászlós szakaszát (3 páncélgépkocsit) a dandárparancsnoksághoz rendelték, ahol Merész azt a parancsot kapta, hogy páncélos szakasszal derítsen fel Golanewsk irányában és az ott lévő erdőket tisztítsa meg a kóborló oroszoktól. A kerékpáros szakasz Moldowkan csatlakozik, hol az egyik páncélgépkocsija várja be ezt.

Merész zászlós Moldowkától északra az erdő előtt másfél kilométerre metoszlopban kelet felé pihenőt tartó német gyaloghadosztály törzsét és vonatát találta. A német bajtársakat üdvözölte és a németek minden biztosítás nélküli nyugodt pihenését látva, a szokottnál gyorsabb ütemben haladt előre. Már majdnem elérte a Golanewsktől délre húzódó erdőket, midőn egy kisebb terephajlás után az ut mentén jobbra-balra, déli irányban ügöző lovaság között találta magát. Midőn megállapította, hogy ellenségre bukkant, megnyitotta a tüzet. A vörösök csak akkor tudták meg, hogy mi történt, amikor a két páncélos tüze irrató pusztítást vitt végbe sorakban. Véres hullák tömege borította az ut két oldalát, a környező mezőkön megriadt gazdátlan lovak száguldoztak, az utra pedig felemelt kezű, megadásért könyörgő vörös katonák tódultak. A kb. két századnyi lovaságból alig egy néhányan menekültek meg. Lőszérét kilöve, két fogollyal tért vissza a német csapatokhoz, melyek addigra

védelmi állást foglaltak el menetvonaltól északra. A lovasdandár parancsnokságának rádió-jelentést adott le a történetekről, lőszert vett fel egyik kerékpáros, géppuskás alakulatunktól és újra megindult az erdő felé vezető uton északi irányban. A németek gyenge egységei az ut két oldalán követtek, hogy a terephajlatokban esetleg meghúzódó ellenséget összeszedjék. Merész zászlót két páncélgépkocsija állt oda, ahol az előbb az orosz lovaságot szétverte, midőn Merész erős motorzugásra lett figyelmes s csakhamar egy vele szembejövő gépkocsi oszlopot vett észre. Megállapította, hogy orosz gyalogságot szállító tehergépkocsik közelednek feléje s kb. 30-40 méternyire megparancsolta a tüzelést, ami az ellenségénél éktelen zür-zavart okozott.

A mező kétoldalt újra megtelt ijedten menekülő vörös katonákkal. Az első húsz gépkocsi vagy elpusztult, vagy leállt. A távolabbiak igyekeztek megfordulni, hogy visszajussanak az erdőbe. Az ezekről leszállt gyalogság harcához fejlődve, délfelé nyomult előre. A géppuskák és a nehéz puska repeszgránátok nagy pusztítást vittek végbe a vörösökben. Már ugylátszott, hogy a két magyar páncélos megint könnyűszerrel rendez borzalmas vérfürdőt a fejévesztett orosz gyalogságban, midőn Merész zászlós észrevette, hogy az erdőből az uton két ellenséges harckocsi tört előre, erre kiadta az „állj, hátra” vezényszót és nehéz puskával lőtte az élenhaladó vörös harckocsit, mire ez a másikkal együtt letért az utról a terepre. A második vörös harckocsi ágyutűzzel viszonzta a tüzet. Több lővés páncélgépkocsija közelében csapódott be és repeszdarabjai kivágták a periszkopokat. A hátsó vezető kénytelen volt erre a vezetősisakot felhuzni, hogy lás-

sa az utat. Ekkor egy újabb orosz gránát közvetlenül az egyik hátsó kerék mellé vágódott be, repeszdarabjai meg rongálták a kereket és Merész zászlós mellett a hátsó vezető, Toldi Ferenc őrzetű egyik szemét kivágták. Toldi elájult és a páncélgépkocsi belerohant az árokba. Ez volt szerencsésük. Mert a következő gránát a páncélgépkocsi mellett az uttestet szakította fel. Ily módon kerülték el a telitalálatot. A páncélgépkocsi első vezetője elfoglalta a sebesült helyét és kivette a kocsit az árokból, hátra a német vonalak mögé. Az orosz harckocsik abban a hiszemben, hogy nagyobb páncélos alakulatok elővédjével kerültek szembe, elmenekültek. Később tudódott ki, hogy ezek 22 tonnás harckocsik voltak. Mialatt a sebesült leadta Merész zászlós a németeknél, parancsára a második páncélgépkocsi szünet nélkül lőtte az út két oldalán előnyomuló orosz gyalogságot. A sebesült leadása után ő maga is visszatért páncélgépkocsijával és mindaddig tűz alatt tartotta a mind ritkább sorokban támadó oroszokat, míg lőszere e, nem fogyott, mire visszavonult a németek mögé. A közben beérkező felrészelt gépesített alakulatok már nem kerültek érintkezésbe a Merész zászlós által szétvert oroszokkal, mert ezek fej nélkül menekültek vissza Golanewsk felé, ahol az oda időközben beérkező egyik német hadosztály foglyul ejtette ezeket a 6. vörös hadsereg parancsnokával együtt. Csak az ütközet után derült ki, hogy Merész zászlós öntevékeny vállalkozása óriási jelentőségű haditett volt. A foglyok vallomásaiból kitudódott, hogy az ütközet helyétől 600 méternyire volt a 6. orosz hadsereg parancsnoka, aki a kitörést személyesen irányította. A legveszélyesebb helyzetben a legnagyobb hidegvérrel becsátkozott harcba. Merész a nagy tulerőben lévő ellenséggel szemben, sőt minden parancs nélkül kétszer is határozott lőszérért és öntevékenyen tört újból előre, hogy mindaddig, míg az erősítések beérkeznek, a támadó ellenséget lekösse és leküzdje. Itt Merész zászlós idejében nem lep közbe, akkor az orosz erők könnyűszerral áthatottak volna a német vonalfedeztet-gyalogság vonalán és a lovasdandárt megtámadták volna. Merész zászlós meglepetésszerű előretörtése ezt megakadályozta.

Merész zászlós vitéz haditettéért soronkívül hadnaggyá lépett elő, kiérdemelte a Magyar Erdemrend Lovagkeresztjét a hadiszallagon a kardokkal és a német II. osztályú vaskeresztet. A honvévezerkár főnöke hivatalos jelentésében külön kiemelte Merész zászlós haditettét.

Kezdeményező, öntevékeny, a kínákozó alkalmat kihasználó nagatartás jellemezte Merész zászlós vitézi tetteit, midőn ellenséges tulerőre bukkant. Magyar becsületétől és kötelességérzetétől áthatva hajította végre hátraszívű cselekedetét az ifjú tiszt.

Aki ismerj az umani hóst, dr. Merész László, a Nemzeti Bank szónoki intézete tisztviselőjét, az hőstettére emlékezve, még nagyobb csodálatot és rokonszenvet érez eziránt a nyíltakintetű és végtelenül szerény, de halladatul kemény és önértetes kanosvári fiu iránt. Vérében az ősi somogyi virtustámad fel ott az umani küzdőterén. Hősi tette után csodálattal tekintünk rá. Szerénysége ősmagyar tulajdonság és nem az életrealitás hiánya. A magyar ember azt tartja, hogy felesleges a szó ott, ahol beszélnek a tettek. Merész László vitézi tette pedig olyan, amelyről mindenkor beszélni fognak, amíg élnek e nemzet ősi katonai hagyományai.

AZ ORSZÁGOS MEZŐGAZDASÁGI KAMARA

nagyfontosságú közgyűlést tartott

A közgyűlés elé terjesztett jelentés egész kötetre menő óriási áttekintés, A magyar földmivelés birkózása a háborús világ gazdasági problémákkal, A gazdák érdekképviselete az árszabályozások helyesbítését kívánja

Az ország mezőgazdasági érdekképviseletének törvény által (az 1920 évi XVIII. törvénycikk által) létesített szervezete az „Országos Mezőgazdasági Kamara”, mely most küldötte szét a múlt évi működéséről szóló jelentését. A jelentés sokkal több, mint hivatalos teendőkről adott beszámoló. Negyedév nagyságú 300 nyomtatott oldalon nagyszabású áttekintés a múlt és mezőgazdasági küzdelmeiről, megpróbáltatásairól, s a folyó évi tavaszi munkákról és azok kilátásairól. A magyar mezőgazdaság világbeli és belföldi helyzetének leírása, az időjárás mostohaságaival és a talajviszonyokkal való megbirkózás, a jövővel szemben való jobb felkészülés irányvonalainak megtárgyalása, az egyéb közgazdasági ágakkal való viszony, a szabad és a kötött gazdálkodás közötti átalakulás méltatása, az árpolitikáról és az ország, illetve a hadsereg élelmezési ellátásáról való tájékozódás mind benne foglaltatik a jelentésben. A mezőgazdaság termelési ágai jelentőségeit, az azokra felkészülést, a nép gazdasági művelődésének új irányát és nekilendülését is bőven tárgyalja ez a súlyos könyv, melyekből hasznos tanulságokat meríthet mindenki.

A jelentés az Országos Mezőgazdasági Kamarának mai napra június 18-ikára hirdetett közgyűlése elé került.

Visszaemlékezés husz évi működésre

Ez az országos szervezet ebben az évben érkezett a huszadik esztendőjébe. A husz év történetéről is visszaemlékezés van a jelentésben, mely feltünteti, hogy a kamara hogyan alakult ki, úgy központja, mint vidéki elágazása tekintetében. A husz év alatt előbb öt kerülete volt, mely a Felvidék és Kárpátalja visszatérésével hétre emelkedett. Az erdélyi és keleti felszabadult országok mezőgazdasági érdekképviselete nincs benne ebben a kamarai szervezetben, hanem ezt az érdekképviseleti teendőt a 8400. számú 1940-ik évi kormányrendelet az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesületre bízta. Azonban ez az erdélyi szervezet is kölcsönös összefüggést tart fenn az Országos Mezőgazdasági Kamarával. A két szervezet alsó tagozódásai annyiban térnek el egymástól, hogy az erdélyiek

a falukban a gazdakörre támaszkodnak, míg a kamara a községi bizottságokra. A kamara is alakított ugyan gazdaköröket, de nem minden községben, s ezek nem is tevékeny közgazdasági teendőket, mint az erdélyiek. Az Országos Mezőgazdasági Kamara a maga igazgatási teendőit a hét kerületi kamarától végzi, melyek további tagozódásaikban megyei, városi, járási és községi bizott-

ságokkal dolgoznak. E bizottságok száma a következő: megyei van 35, városi 55, járási 204, községi 2498. A kerületek a következők: 1. a Kisalföld, 2. a felsődunántúli, 3. az alsódunántúli, 4. a Duna-Tisza közti (nagyalföldi), 5. a Tiszántúli (ebben vannak a csonkaországi Bihar és Szatmár megyei részek), 6. a Tiszajobbparti és 7. a Kárpátaljai.

7500 kilométer hosszú csatornázás a kártevő vizek levezetésére

A jelentés legfőbb megállapítása, hogy évtizedek óta nem volt olyan rossztermésű esztendő, mint a múlt évi. Az időjárás túlszaporodása, napfényhiánya a vetések elromlását idézte elő. A talaj méteres átfagyása miatt az olvadás vizei se tudtak a földbe nyelődni, a napsugárzás hiánya miatt elpárolgás se lehetett, s így katasztrófálisan felduzzadtak a belvizek. Ez a belvizek állapot az idén már olyan alföldi területeken is elhatalmasodott, amelyeken eddig sohase volt árvíz. A kivezető ut a vízkárok megismétlődése ellen a nagyszabású csatornázás, mely száraz esztendőkre is öntözésre használható, s így ilyen módon az emberi védekezés mégis foganatos tud lenni a szélsőséges időjárás állapotokkal szemben. A múlt évben

egymillió holdon túli terület volt vízkár alatt. Ennek a kivédésére 2 millió 212 ezer munkanap felhasználással 10 millió 400 ezer köbméter földet mozgattak meg. Ezzel 7500 kilométer hosszú új csatornát ástak, de ez csak kezdete lehet az egész ország vízvédelmi szervezete teljes kiépítésének.

A Mezőgazdasági Kamara jelentése szerint az ármentesítő árszabályozó kormányzata a jövő munkájában is szükséges: azokat megszüntetni nem kell, hanem az állam adjon nekik kellő költségvetést, hogy a váratlan feladatokra is teljék. Az egységes vízvédelmi tervezet országos kell, hogy legyen, de ezt az országos feladatot a helyi érdekeltségekre kell szétosztani.

Az ország közgazdasági egyensúlya függ a helyesebb árpolitikától

A Mezőgazdasági Kamara jelentésében ismételtén visszatér az a követelés, hogy a háborús viszonyok miatti kötött gazdálkodás terheit ne csak a földmivelő társadalom viselje. Különösen nagy kifogása van a magyar mezőgazdasági érdekeltségeknek a közellátási kormányzat által folytatott árpolitika miatt. A Kamara többször terjesztett elő javaslatokat a minden szükségleti cikkre kiterjedő, egységes árrendszer megvalósítása érdekében. Évégelt számtalan értekezlet is volt a miniszteriumokban. A gazdák javaslatának lényege az volt, hogy

az árrögzítéshez lüzódó fontos érdekekre tekintettel a mezőgazda-

ság lemond a háborús viszonyok nyereszkeskedő árelőnyeiről, ezzel szemben a múlt év júniusában fennállott ipari árak is rögzítsenek. Így a mezőgazdasági és ipari árak egymással arányba hozva, kölcsönösen tartásuk egymást, s legalább egy gazdasági évre biztosítsák az árak változatlanul maradását.

Ezt a javaslatot csak annyiban változtatott meg, hogy a búza árát a 4990—941. M. E. sz. rendelet 30 pengőben csakugyan rögzítette, s a többi gabonafélék árát is ezekhez igazította. Azonban számos terménynél mellőzték a termelésre serkentő árak megállapítását, s különösen mostohán bántak el az állatok és állati termékek áraival. A mezőgazdasági érdekeltség mégis megnyugodott ezekben, mert várnia lehetett, hogy megtörténik az ipari cikkek és egyéb termelési költségtényezők árának megállapítása is. Ez azonban nem történt meg mindmáig, s emiatt az egységes árrendszer felborult. A jövő termelés érdekében az árak egyoldalú megszüntetését helyre kell hozni, mert csak így juthat közgazdasági életünk belső egyensúlyba. Más különben zúgkereskedelem lesz arra a közösség ellátásában, s éppen a sze-

gény néposztály fogja ezt a legjobban megsínyleni.

A jelentésnek erre vonatkozó részét a június 18-iki közgyűlés igen élénk együttérzéssel tárgyalta. Határozatot is hozott olyan értelemben, hogy az illetékes kormányhatóságoknál az árpolitika helyesbítését kívánja. Különösen azt, hogy a mezőgazdasági termékek árai rögzítésével együtt az iparcikkek árait és a mezőgazdasági termelés egyéb költségtényezőit is rögzíteni kell.

Magyarország a mezőgazdasági kiviteli országok között tartja az első helyet

A nagyszabású jelentés egyébként biztató képet tár föl arról, hogy a talaj megjavítása, a vetőmag jószágának, a tenyészállatok kellő szétosztásának biztosítása a kistermelők javára is milyen módon fokozódott. Biztató az is, hogy a nép mezőgazdasági műveltségének emelésére milyen akciók történtek. Tíz év előtt (Erdélyt és a keleti országrészeket nem számítva) még csak tíz volt a téli gazdasági iskolák száma, összesen 676 hallgatóval, a múlt gazdasági évben már 38 iskola 2270 tanulóval foglalkozott. Tíz év előtt a gazdák 22 téli tanfolyamot kaptak, melyen 716 volt a hallgató; múlt évben 201 téli tanfolyamon 8003 hallgató kapott oktatást. A téli iskolák jól végzett tanulóit az „aranykalászos gazda” minősítést kapják, a tanfolyamokon sikerrel vizsgázók pedig az „ezüstkalászos gazda” címet. Ma már 7000 aranykalászos és 45 ezer ezüstkalászos gazda van az országban.

A jelentés óriási adathalmazában elvashatjuk még azt is, hogy a mezőgazdasági kivittel foglalkozó európai országok között Magyarország első helyen áll a termelés eredményessége tekintetében. Még a múlt évi sivár viszonyok között is megtartotta ezt az elsőséget. Termelésünk viszonylagos visszaesésének oka tehát nem kereshető a gazdák mulasztásában. Azonban a színvonalat tovább kell emelni, hogy a világversenyben megállhassunk.

Bulgária a most folyó harcban minden erejével résztvesz

Szófiából jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Zahariev kereskedelemügyi miniszter csütörtökön rádióbeszédet mondott és ebben utalt arra, hogy Bulgária a most folyó élethalál harcban minden erejével résztvesz. Ez kihatással van a bolgár nemzetgazdaságra is. Bulgária ezt a harcot a maga részéről a legjobban minden gazdasági erejének latbavetésével, a „gyasztásban bevezetett legnagyobb fokú korlátozásokkal támogatja. A bolgár nemzetgazdaságot teljes mértékben a tervek gazdaság rendszerére kell felépíteni, hogy így valamennyi jelentkező nehézséget leküzdhessen és az ország ellátását biztosíthassa. Ez a bolgár néptől is áldozatokat kíván. Ezek az áldozatok azonban igazán jelentéktelenek azokhoz képest, amelyeket Bulgária nagy szövetségesei Európa újrendezéséért folytatnak. Bulgária áldozatait a lakosság minden rétegének viselni kell, mert Bulgária csak így foglalhatja el méltó helyét az új Európában.

„Meseország”

M. Antalfy Margit ezuton hívja meg az összes nagyvárosi gyermekeket, a szokásos minden évben megrendezendő **évszázó ünnepélyre,** amely a Református Kulturpalotában, június 21-én 4 1/2 órai kezdettel lesz megtartva. Olcsó helyárak. Jegyek a táncintézetben kaphatók Sas-passage, délelőtt 10—12-ig és délután 3—7-ig.

Rajzkiállítás az állami szakirányú iparostanonciskolában

Nagyvárad. Saját tud. Az állami szakirányú iparostanonciskola Sztaroveszky-utcai helyisége nem tartozik azok közé az épületek közé, amelyekre a magyar tanügy tulságosan büszke lehet. Négy vagy öt sötét, siralmasan berendezett tanteremben folyik itt több mint 1100 nagyváradai iparostanonc nevelésének és oktatásának munkája. — Délelőtt 8-tól 12-ig és délután 2-től 6-ig, tehát mondhatni látástól vakulásig foglalkoznak az iskola tantervi Nagyvárad jövő iparosnemzedékével, csoportokra osztva az egyes osztályokat, hogy a heti 9 tanórát, aminek látogatására minden iparostanonc kötelezve van, le lehessen hallgatni velük. Hogy ilyen körülmények között mégis oly szép eredményeket tud az iskola felmutatni, aminőről a napokban megnyílt rajzkiállítás is tanuskozik, az Madarassy Gyula igazgató szakavatott vezetését és a tanári kar különös ügybuzgalmát dicséri.

A rajz kétségkívül a legfontosabb tantárgy a szakirányú iparos tanonciskolában. Néhány szakmát, talán a mészárosokat, a gyertyaöntőket a még egy-két iparágat kivéve, minden iparban alapvető jelentősége van a rajztudásnak. A rajz szorosan összefügg az ipari készséggel: pontoságra, izlésre, szemléletre, önfegyelmzésre nevel, s a legtöbb szakmában nem is lehet jó iparos az, aki a rajzhoz nem ért. Ezzel a tantárggyal szívesen is foglalkoznak a tanoncok s a tanárok láthatóan különös súlyt fektetnek erre.

Minden növendéknek legalább 30 rajzot kell egy tanévben elkészítenie s a kiállítás feltűnően szép anyagát a legjobb teljesítmények közül válogatták össze. Már az első osztályosok általános rajzkésztség megszerzését célzó rajzai is meglepő ügyességet árulnak el. A következő osztályokban aztán egyre jobban szembetűnik a szakmák szerinti elkülönülés. A textilcsék szövésmintákat, a bőriparos tanoncok cipő- és csizma mintákat, alkatrészeket, láb-anatomiai tanulmányokat rajzolnak, a géplakatosok a gépek felépítésének titkaiba hatólnak be rajzaikkal, a faiparosok butorokat terveznek, a szűcsök szörmeapplikációkat készítenek, a fodrászok a fej formáival, a hajviselet változataival foglalkoznak, az építőiparosok alaprajzokon díszítésként munkálkodnak, a fényképészek és grafikusok már az iparművészet határait érintő dolgozatokkal állanak elő s minden szakmában valóban remek eredményeket mutatnak fel a növendékek a különböző díszítések ábrázolásával.

Ahogy a — rajzterem híján — több tanteremben összegyűjtött kiállítás anyagát nézegetjük, felmerülnek az igazgatóval folytatott beszélgetésünkben a magyar ipar jövőjének általános problémái. Megtudjuk, hogy a tanonciskola növendékeinek mintegy 35 százaléka zsidó, akik között nagy számban vannak érettségizett fiatalemberek is. A zsidóság tehát most az ipari pályákra vetette magát, aminek ellen-súlyozására, nagyobb arányú magyar utánpótlásra lenne szükség és pedig olyan ifjak köréből, akik nagyobb iskolai előtanulmányokkal rendelkeznek, másként a magyar ipar jövője, színvonala, versenyképessége nem lesz kellőleg biztosítva, noha a most tanonciskolát végző magyar anyag is kitűnőnek mondható.

Feltűnt nekünk néhány egészen kiváló rajz, amelyek készítői — mint magyarázták nekünk — városi proletárgyerekek vagy pedig a faluról alig elzármozott parasztfiúk. A tanárok megilletődéssel beszélnek arról a nagyszerű tehetségről, ami ezekben az ifjakban megnyilatkozik annak ellenére, hogy sem az otthon nem bocsajtotta el őket megfelelő felkészültséggel, sem pedig az iskolai előtanulmányok nem képesítették őket eléggé arra, hogy jobb családi neveléssel és magasabb iskolázottságu tarsiakkal felvehessék a versenyt. A magyar östehetég megnyilvánulását látjuk teljesítményeikben, amelyek szentelésekor lehetetlen nem ébredni a tanonciskolák rendkívüli jelentőségének tudatára.

Mikes Ödön tanár átvzeteit min-

ket a Csengeri-utcában évvő leánytanonciskolába, amelynek rajzkiállítására hasonló megfigyelésekre és megállapításokra ad alkalmat. A leányok rajzait finomság, tisztaság, formakészesség, színérzék s bizonyos kedve, naiv vonás jellemzi. Ők könnyebben esnek át rajz tanulmányaikban a keziest nehézségein, mint a nehezebb ipari munkákban elfoglalt fiúk, de a fejlődés későbbi fokán nem mutathatnak nagy lendületet.

Szemügyre vettük az iparostanonciskola és tanoncotthon most befejezés alatt álló új épületét is. Bizonyos, hogy ha ez az épület elkészül s hajlékot nyújt egy a fiu, mint a leánytanonckiképzésnek, a tantestület még nagyobb eredménnyel munkálkodhat majd a jövő magyar iparosnemzedék nevelésén.

Egyhangú lelkesedéssel döntött a református presbitérium dr. Incze Gábor meghívása mellett

Nagyvárad. Saját tud. Az újjvárosi református lelkesi állás betöltése Sulyok István püspök nyugalmába vonulása óta ügyszólván állandóan foglalkoztatta a híveket. A nagyváradai református egyházközség presbitériuma most csütörtökön este ülést tartott dr. Soós István főgondnok és Csernák Béla lelkesi elnökletével, hogy döntsön a lelkesi állás betöltése ügyében.

A gyűlést Csernák Béla elnök nyitotta meg s ismertette a lelkesi állás eddigi helyzetét. Mónus Sándor egyházrési

gondnok bejelentette, hogy az újjvárosi presbiterek egyhangulag dr. Incze Gábor budapesti vallásoktató igazgatót ajánlják. Kérte a presbitériumot, hogy egyhangulag tegyék magukévá az újjvárosiak óhaját.

A presbitérium ezután egymaga lelkesedéssel döntött dr. Incze Gábor meghívása mellett. A határozatról a presbitérium érteit Vaday Béla élesei esperest, akinek a feladata, hogy a további intézkedést megtegye a lelkesi állás betöltése ügyében.

Nemzetgyalázásért két hónapi fogházra ítélték egy nagyváradai írógépügynököt

Nagyvárad. Saját tud. Nemzetgyalázás vétségével vádoltan állott pénteken délelőtt a nagyváradai törvényszék ötös büntetőtanácsa előtt Rákos-Rosenberg Gyula, váradai gépügynök, aki a múlt évben a vármegyeházán egy számla kéredelmes kifizetése alkalmával a magyar állam ellen súlyos kifejezéseket használt és mintegy 8 tanu előtt a magyar közigazgatást becsémélte.

A kihallgatott tanuk esküvel bizonyították a vádat, majd a királyi ügyész megfelelő büntetés kiszabását kérte. A védő azt fejtette, hogy Rosenberg elmeállapota kifogásolható és elmeorvosi vizsgálat elrendelését kérte, miután a

vádolt 1936 és 1940-ben elmebetegség miatt kezelés alatt volt.

A törvényszék a védelem kérését elutasította, mert a vádolt láthatóan értelmes válaszokat adott és pontosan emlékezett az esetre. Ítéletében a vádoltat hűnösnek mondotta ki és figyelembe véve az enyhítő körülményeket és azt hogy a vádolt igazulékony természetű, 2 hónapi fogházra, 3 évi hivatalvesztésre és a költségek megtérítésére ítélte.

Rosenberg az ítéletet azzal az indoklással, hogy ő nem felelős a tetteiért, megfellebbezte, mire az ügyész szintén fellebbezett súlyosbírásiért.

Élelmiszerjegyekkel üzérkedő zsidókat internált a rendőrség

Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradai rendőrhatalóság pénteken internálta Fogel József nagyváradai fűszerkereskedőt és Blau Imre cipészegedet. A két zsidó élelmiszerjegyekkel folytatott hűnös manipulációt. Egy hivatalnoktól kenyer- és cukorjegyet vásároltak

a beszerzett árut pedig árdrágitva adták tovább. A kenyér kilójáért 1 pengő 20 fillért, a cukorért pedig 3 pengő 20 fillért kértek. A két sötét áruüzér előtt ma délben hirdette ki a rendőrség az internálási véghatározatot

Pataky Tibor államtitkár Nagyváradon

Nagyvárad. Saját tud. Péntek délelőtt Nagyváradra érkezett Pataky Tibor miniszterelnökségi államtitkár, aki az ő ügyosztályához tartozó kérelmek tanulmányozása céljából nagyob körtutatot tesz Erdélyben. Az államtitkár látogatást tett a városházán, majd dr. Hlatky Endre városi főispánnal és dr. Soós István polgármesterrel gépkocsin több órán át járta a várost és a környéket.

Rajz és kézimunka kiállítás az állami polgári leányiskolában

Nagyvárad. Saját tud. Igen szépsikerű rajz- és kézimunka-kiállítást rendezett a tan- végével a m. kir. áll. „Dobó Katica” polgári leányiskola. Egy tanterem zsúfolásig megtelt a szebbnél-szebb anyaggal. Sorra nézzük a munkákat, osztályon osztályon s megállapítjuk, hogy az I. b. osztályból Sárly Gabriella és Crovatti É. a, az I. a.-ból Munkácsi Gabriella, Engi Márta és Varga Erzsébet, a II. osztályból Bútya Mária. Nagy Mária és Szolnoki Mária, a III. osztályból Munkácsy Katalin, Szucsoszk Ilona, Nagy Mária, Fráter Margit és Kosztelny Zuzsanna tünnek ki szép rajzaikkal és kézimunkáikkal. A kitűnő hírnévek örven 15 intézet növendékei kézügyességből, szépérzékükből és jóízűségből is eredményes vizsgát tettek. Az általános iskolák egyébként Kathonay Béláné Czirner Gizella tanárnő törekvő munkáját dicséri.

Érdekes kiállítás a nagyváradai gépipari középiskolában

A Nagyváradon létesített állami gépipari középiskolában most folytat le az évvő vizsgák, s ezek közt a nyolc éves tanulmányokat befejező éretteégi vizsga is. Az iskola az általános ismeretszerzésre szolgáló tárgyakon (irodalmon, történelmen, természettudományokon) kívül különleges tanítást nyújt a matematikai, mértani és ipargazdasági ismeretekben, egyuttal műhelymunkában is kiképzti a növendékeket. Az iskolában szerzett éretteégi katonai önkéntesi szolgálata ad jogot s bizonyos különböző vizsgával a műgyეთemi fölvételre is képesít. A lefolyt tanévben a jelzett középiskola 120 növendéket tanított, egyuttal a gépiparral vonatkozásban levő tájékoztatóakkal a gazdálkodóknak és a iparosok között is tanfolyamokat tartott.

Most szombattól, június hó 20-ikától kezdődően egész a hónap 25-éig a nagyváradai gépipari középiskola nagyobbbszámú kiállítást rendez a növendékek munkáiból. A kiállítás anyagát szakrajz-feladatok megoldásaiból és műhelytermékekből állították össze; a műhelytermékek közt vannak szerszámok, háztartási eszközök, lakberendezési dísz tárgyak, lámpák, csillárok stb., valamint még repülőgép-modellek is. Az egész kiállítás igen szemléltető képet nyújt arról a zakképzésről, amiben az intézet a maga növendékeit részesíti.

A kiállítás az iskola műhelytermében lesz, a nagyváradai Schlauch-tér 26. szám alatti épületben, június hó 20—25-én mindennap (vasárnap is) délelőtt 10—1 és délután 3—8 óra között. Az érdeklődőket szívesen látja az intézet igazgatósága.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZABADSÁG-UTCA 5 SZÁM
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Egész évre 30
 félévre 15, egy óra 2.50 pengő
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

SERÉDI JUSZTINIÁN LÁTOGATÁSA MAGLIONE BIBOROS ÁLLAMTITKÁRNÁL. Vatikánvárosból jelentik (MTI.) Az OFI jelenti: Serédi Jusztinián, Magyarország bíboros hercegprímása, akit a pápa különkihallgatáson fogadott, csütörtökön meglátogatta Maglione bíboros államtitkár.

Ifjúsági vezetők Hóman Bálint kultuszminiszternél. Budapestről jelentik: (MOT) Hóman Bálint kultuszminiszter csütörtökön délben fogadta a magyar ifjúság nagybizottságának vezetőit. Az ifjúsági szervezet vezetői ismertették a nagybizottság tervvezetét. A miniszter nagy érdeklődéssel hallgatta meg az egyetemi és főiskolás ifjúság elmondásait és érdeklődött a részletek felől is.

KÖZLEKEDNEK TÖRÖKORSZÁG ÉS BULGÁRIA KÖZÖTT A VONATOK. Istanbulból jelentik (MTI.) Az OFI jelenti: A török-bolgár vasúti forgalom szerdán újra megnyílt. Az első vonat-szerelvény szerdán este indult el.

Hazajött az alispán. Nagyvárad. Saját tud. Vitéz dr. Nadányi János alispán a fővárosból — ahol mint ismeretes Györfly-Benyvel Sándor köz-ellátásügyi miniszter temetésén vett részt — hazaérkezett és pénteken ismét elfoglalta hivatalát.

Hadnagyavatás a műszaki és a repülő akadémián. Budapestről jelentik: (MTI) A Ludovika Akadémián kívül hadnagyokat avatott a Bolyai János műszaki és a Kassai Horthy Miklós repülőakadémia is. Az előbbiben 27, az utóbbiban 24 hadnagyot avattak.

Nagy európai ifjúsági szövetséget alapítanak. Weimarból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Az európai ifjúsági vezetői tüntető elzárta kulturőssejzövetelt tartottak Weimariában. A német birodalmi ifjúsági vezetők az ország ifjúsági vezető jelenlétében fogadta a külföldi ifjúsági vezetőket. Az összejöveteleken résztvett többi közt Magyarország, Bulgária, Finnország, Szlovákia, Hollandia, Románia, Dánia, Hollandia, Norvégia ifjúsága. A Birodalmi ifjúsági vezető bejelentette, hogy egy nagy európai ifjúsági szövetséget alakítanak meg, amelyet még ez évben megvalósítanak.

TELLES A REND ÉS NYUGALOM A SZERBIAI VALJEVÓ KÖRNYÉKÉN. Belgrádból jelentik (MTI.): A NTL jelenti: A szerbiai lapok jelentése szerint a nyugatszerbiai Valjevó környéke, amelyet a kommunista terror különösen zaklatott, most már teljesen nyugodt életet él. Sikeres tisztogató akció után a viszonyok teljesen normálisak. A környék lakossága mindenben a hatóságok rendelkezésére bocsátotta magát, úgy, hogy a béke és rend fenntartásában feltétlenül lehet rájuk számítani.

Elhunyt Hinley vezérőrnagy. Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Adolf Hinley vezérőrnagy, a nemzeti szocialista párt birodalmi vezetője, a nemzeti szocialista gépjármű szervezet elnöke, Münchenben elhunyt.

MÉG NEM DÖNTÖTTEK A RIOMI PER UJRAFELVÉTELÉNEK IDŐPONTJÁRÓL. Vichyből jelentik (MTI.) Az OFI jelenti: Illetékes körökben megcáfolják azokat a híreket, amelyek szerint megállapították a riomi per újrafelvételének időpontját.

Levél és táviró forgalmi egyezmény Magyarország és Szlovákia között. Budapestről jelentik: (MTI) Magyarország és Szlovákia egyezményt írt alá a levél- és táviró forgalomról.

BE KELL JELENTENI A KERESKEDŐK TÉSZTAKÉSZLETÉT. Felhívom a város összes kereskedőit, akik tészttát árusítanak, hogy tészttakészletüket írásban, legkésőbb folyó hó 22-én délelőtt 10 óráig jelentse be a Közélemezési Hivatalban. A bejelentésen fel kell tüntetni a kereskedő nevét, üzlethelyét, a tészta fajtáját (tarhonya, csőtészta, levestészta metélt, szarvacka, stb.) és pontos súlyát. A bejelentést elmulasztók ellen a megtorló intézkedést meg fogom tenni. Nagyvárad, 1942. június 19-én. Dr. Soós István, polgármester.

A kerékpárosok legnagyobb gondja: a gumi, végre megoldódott! Megérkezett a „NEP” kerékpárgumi-pótló! Kapható: Jakab műszerésznél Kosuth-u. 5

Nősül a volt jugoszláv király. Zürichből jelentik: (B. T.) A londoni Evening Standard szerint Péter volt jugoszláv király eljegyezte Alexandra hercegnőt, a volt görög király leányát.

KÉT RABLÓT VÉGEZTEK KI SZERBIÁBAN. Belgrádból jelentik (MTI.) A NTL jelenti: Kragujevac környékét hosszabb idő óta fosztogatta két rabló. A rablókat a napokban fogták el és a rögtönítélő bíróság ítélete folytán mindkettőt kivégezték.

A nagyváradi Szent Orsolya-rendi római katolikus leánygimnázium, leányliceum és elemi népiskolában az 1942-43. tanévre a beiratások június hó 23-27-ig lesznek. Minden új növendék szülője, vagy annak megbízottja kíséretében személyesen köteles megjelenni. Beiratáshoz a következő iratok szükségesek: az előző tanév elvégzéséről tanuskodó tanulmányi értesítő, születési, anyakönyvi kivonat, keresztlevél, ujjraolási bizonyítvány. A gimnázium és a liceum I. osztályába jelentkezők, valamint a más iskolából jövő növendékek kötelesek bemutatni szüleik és nagyszüleik anyakönyvi és házassági anyakönyvi kivonatait, mert csak a keresztyén származásukat megerősítő okmányokkal igazolni tudó növendékeket veszünk fel.

A 24 ÓRÁS IDŐSZÁMÍTÁS TITKÁRBÓL. (BL.) Ismeretes, hogy a vasutaknál egé... Európa vonatkozó érvénnyel 1926 elején vezették be a huszonnégyórás időszámítást. Ez az új időszámítási rendszer eredetileg csupán a vasutakra vonatkozott, de Németországban egyre jobban elterjedt a közhasználatban és a köznyelvben is az újfajta időmegjelölés. A vasutaknál az összes órát még 1926 májusában átalakították az új rendszernek megfelelően, de a magánjáratokat csak az utóbbi időben váltották úgy, hogy nem 12, hanem 24 órás számúak legyenek. Németországban most az a gondolat foglalkoztat, hogy az újítást az egész életben minden vonatkozásban keresztülvigyük.

A debreceni nyári egyetem
 tanul, üdül, szórakozik külföldiek társaságában. Elnedások, nyelvtanok, üdülés a nagyverdei strandon. Kérieren tájékoztatót

Korona Filmszínházban
Ma, tegnap, holnap
 modern magyar filmjáték
 Szilágyi Szabó Eszter, Jávor Pál, Vaszary P., Mály Gerő, Somlay A.

Modern festett **BUTOR** olcsón kapható **Mezeinél**
 Szabadság-utca 12. Hálók. kombinátszobák, előszobák, konyhák.

GAZDASÁGI BIZOTTSÁGOT ALAPÍTOTTAK PÁRIZSBAN. Párizsból jelentik (MTI.) Az OFI jelenti: Párizsban megalakult a gazdasági élet nemzeti bizottsága. A bizottság célja, hogy a kisebb ipari és kereskedelmi vállalatokat megvédje a trösztök befolyásától.

Borzalmas gyilkosság Pécs határában. Pécsről jelentik: (MTI) Berda község határában elterülő erdő szélén egy tisztáson holtan találták Dzsna Tódor juhászt. Feje borzalmasan szét volt roncfolva. Kétségtelen, hogy gyilkosság történt. A nyomozást megindították.

ISMÉT TÖMEGESEN JELENTKEZNEK A NŐI ÖNKÉNTES HONVÉDELMI SZOLGÁLATRA. A napokban megjelent ama hírünkkel kapcsolatosan, hogy a Női Önkéntes Honvédelmi Szolgálat összeíró bizottsága szombaton lefejezi működését, újra fellendült a jelentkezők száma. Ugyanis akik ezidig még valami oknál fogva nem tettek eleget ezirányú hazafias kötelességüknek, kihasználják még ezt a, árnapi lehetőséget és szorgalmasan jelentkeznek valamely személyüknek legjobban megfelelő munkakörre. Június 20-ig áll már csak a bizottság rendelkezésére a Tűzharcos Székházban a 4-6bb már senki sem pótolhatja mulasztását, ha végleg megfeledezett volna magyar anyanyelv kötelességéről.

EGYMILLIÓ BÓRTALPU CIPŐT KÉSZITENEK. Az Új Nemzedék írja: A nyáron több, mint 1 millió bórtalpu cipőt készítenek, hogy összesen a cipőki szolgáltatás zavartalan legyen.

SPORT

Lemondta a Szatmári SE a Törökvs elleni mérkőzését

A Szatmári Sport Egylet táviratilag értesítette a Magyar Labdarúgó Szövetséget, hogy a vasárnap Nagyváradon lejátszásra kerülő NB II. mérkőzését a Törökvs javára lemondja.

Az erről szóló táviratot a Törökvs vezetősége is kézhez kapta pénteken a délelőtti órákban.

A Szolnok ellen szerepelt csapatával áll ki a NAC a Gamma ellen

(Nagyvárad.) A Gamma ellen készülő NAC csütörtökön délután nagy kétkapus edzést tartott, ellenfele az utánpótlás csapata volt. A játékosok valamennyien résztvettek és igen biztató mozgást árultak el. Rónai edző is megérkezett fővárosi útjáról, úgy hogy a tegnapi edzést már ő vezette.

A zöldfehérek vezetősége úgy döntött, hogy a hűvösvölgyi pihenés helyett Nagyváradon készül egészen szombatig a nagy összezapásra a társaságot itt fogja össze. A csapat csak a szombat esti gyorsul utazik el Budapestre. Az összeállítás még nem végleges, de minden valószínűség szerint a Szolnok elleni girda veszi fel a küzdelmet a budai pirosfehérek ellen. Ma levezető erőnléti edzést tart a készülő csapat, melyet a szokásos hétfői fürdő és masszázs zár le.

A csütörtök délután látottak nyomán két gólos várad győzelmet jósolhatunk (4:2) a várad csapatnak.

A LEGÖREGEBB NÉMET HÁZ. (B. L.) Pfullendorf városát kevesen ismerik és kevesen tudják, hogy hol fekszik. Pedig a városka a legrégebb német települések egyike. — már a Krisztus utáni nyolcadik évszázadban megemlékeznek a krónikák róla. A városban található a legrégebben épült német ház, az úgynevezett Bärenhodschen Haus, amelyet 1317-ben építettek fel és azóta a ház ugyanabban a formában áll, mint 625 évvel ezelőtt. Ez annál érdekesebb, mert nem kőház, hanem a falai is fából épültek, az akkori lakóházépítkezések mintájára. Az építésnél felhasználta faanyag tölgya volt és rothadás ellen egy ma már nem ismert szerrel itatták át a tölgyfagerendákat és deszkákat. A legrégebbi német házat a háború végével múzeum céljaira akarják felhasználni, benne fog otthonra találni az első német Heimat-Museum.

Gyermekével együtt az Ungba ölte magát egy idegbeteg asszony. Ungvárról jelentik: (MTI) Pajor Miklós ungvári fogházor felesége hároméves gyermekével az Ung folyóba ölte magát idegbetegsége miatt.

Hirdessen a Magyar Lapokban

HIDEGHULLÁM ÉS SZÉLVIHAR ARGENTINÁBAN. Buenos Airesből jelentik (MTI.) A NTL jelenti: Délamerika déli részében szokatlan időjárás uralkodik. Argentínát rendkívül hideg hullám árasztotta el. Cordillerák melletti tartományban 18 fok hideget jelentettek. A fővárosban 5 fokra a fagypontra alát sülyedt a hőmérséklet. 20 esztendő óta először megint havazott a buenos airesi tartományban. Guapore városban olyan heves vihar dühöngött, hogy két szálloda, egy templom és 50 ház megrongálódott. 10 ember életét veszítette és sok mersbesült.

Svédországban csökkentik a húsadagot. Stockholmból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Svédországban a jövőben csökkentik a húsadagot. Az eddigi 211 pont helyett 157 pont lesz a fejadag.

ÉSZAKAMERIKAI HAJÓ SÜLYEDT EL AZ ATLANTI OCEÁNRA. Newyorkból jelentik (MTI.) A Stefani iroda jelenti: A Columbia nevű északamerikai hajó az Atlanti-óceánon torpedóátlalat következtében elsülyedt.

A katonai szolgálatot teljesítők és családtagjaik jogai

Kivonatossan közöljük a fontosabb rendeleteit:

(Nagyvárad.) A hadbavonultak és családtagjaik jogát 1938-tól a mai napig megjelent rendeletek szabályozzák. A rendeletek szövegét teljes terjedelmében nincs módunkban leközölni.

A közönség tájékoztatása céljából kivonatossan közöljük a fontosabb rendeletek tartalmát, különös tekintettel arra, hogy milyen jogok illetik meg a katonai szolgálatot teljesítő alkalmazottak családtagjait.

Szolgáljon ez közlemény a lapunkhoz forduló érdeklődők felvilágosítására.

Bevonulnak nem lehet felmondani a lakást

Bevonulás alatt a polgári peres eljárást fel kell függeszteni akkor is, ha az ügyvéd bevonult. Kivéve, ha a per folytatását a felek kéri, vagy ha a per tárgya pl. tartásdíj, beszolgáltatandó összeg, stb.

Végrehajtásnál legfeljebb a lefoglalást szabad elrendelni. De még ez alól is mentes a bevonult, gazdálkodásához feltétlenül szükséges vetőmag, takarmány, és egyéb fontos cikkek.

Csődnyitást sem lehet elrendelni a kereskedő ellen abban az esetben, ha üzletét bevonulás idejére fel kell hagyni. Ha azonban felesége, rokona, stb. továbbra is vezeti az üzletet, a csődnyitást nem kerülheti el.

Bevonulnak nem lehet felmondani a lakását. Még rendes felmondással sem, ha az évi lakbér 20 ezernél kisebb helységben évi 700 pengőt nem éri el, ennél nagyobb helyen pedig az évi 1500 pengőt. Ha a bevonult hátramaradottjai nem tudnak ilyen esetben fizetni, a következő megoldásokat ismeri el a rendelet: 1. A háztulajdonos az esetleges jövedelemből a lakbért letilthatja. 2. Várnia kell a leszerelésig, amikor részletben is letörleszthető a hátralék. 3. A háztulajdonos elengedheti a lakbért, minek fejében az államkincstár a tulajdonosnak adófizetési kedvezményeket ad, sőt az esedékes házádot el is enged. A rendelet száma: 1990—1942., 5777—1941., 6740—1941., 590—1942. és 1990—1942. M. E.

Ipari és kereskedelmi alkalmazottak jogai (7777 - 1938. M. E.)

E rendelet hatálya alá tartoznak az ipari és kereskedelmi tisztviselők és kereskedősegédek, továbbá ipari üzletben, üzemben vagy vállalatban alkalmazott üzletvezetők, továbbá olyan művezető (főpallér), aki állandóan legalább tíz alkalmazott munkáját, valamint olyan főgépész (vezetőgépész), aki állandóan legalább öt ember munkáját irányítja; valamint mindezeknek eltartott családtagjai. (1. §.)

A hadbavonult alkalmazottat a hadbavonulás ideje alatt felmondással sem bocsáthatja el.

A hadbavonulás előtt történt felmondás ideje a hadbavonulás alatt szünetel, tehát a hadbavonulásig eltelt felmondási idő csak a leszerelés után szolgálatra történt jelentkezéstől kezdve számít tovább. (2. §.)

A hadbavonult leszerelése után nyolc napon belül köteles a munkaadónál jelentkezni: ha ezt az alkalmazott elmulasztja — a munkaadónak jogában áll a szolgálati viszonyt azonnali hatállyal felbontani. (2. §.)

Ha az alkalmazott járandóságát utólag kapja, a heti járandóság esetén a bevonulás hetére és az ezt követő hétre, havi járandóság esetén pedig arra a hónapra, amelyben az alkalmazott bevonul, a teljes két heti — illetve teljes havi szolgálati járandóságot a munkaadó köteles kifizetni. Ha az alkalmazott járandóságát előre kapja, a bevonulás hetére, illetve hónapjára előre kifizetett járandóságát a munkaadó nem követelheti vissza — ez az alkalmazottat megilleti, sőt a heti járandóság esetén az alkalmazottat a bevonulást követő hétre járó

heti bér is megilleti és azt a munkaadó kifizetni köteles. (3. §.)

Ha az alkalmazott szolgálati lakást is kap, — ezt a bevonulás idején tovább is köteles a munkaadó a hadbavonultnak, illetve családjának szolgáltatni. Ezen kívül egyéb járandóságot csakis legénységi állományú, családos és arra reászoruló, hadbavonult alkalmazott igényelhet.

Családos az az alkalmazott, akinek élő felesége, közös háztartásban élő gyermeke, vagy jogszabály alapján eltartandó keresetképtelen más hozzátartozója (atyja, anyja, testvére) van. (4. §.) Az a körülmény, hogy a családtagokat a kincstár családi segélyben részesíti, a rászorultságot egymagában is kellőképpen bizonyítja. (4. §. 2.)

Férfi ruhákat használhat, legjobban áron vehet, eladhat

MOLNÁR

használatra üzletében Bémer-tér 1 (udvarban) Hivásra nézők jövék

Tartási hozzájárulás a családtagok részére

Legénységi állományú, családos és erre reászoruló hadbavonult családja részére tartási hozzájárulást köteles a munkaadó fizetni.

Tartási hozzájárulás összege egy családtag esetén a havi szolgálati járandóság fele, — hetibér esetén négy heti bér fele — és minden további eltartott családtag a havi, illetve négy heti járandóság egy tized része. Ez azonban a havi — illetve négy heti járandóság összegét és ha az alkalmazott tisztviselő a 100 pengőt, ha más alkalmazott a 70 pengőt nem haladhatja meg. (4. §.)

A szolgálati lakás bérértéke a tartási hozzájárulás kiszámításánál nem vehető számba. (4. §. 4.)

Tartási hozzájárulásból semmiféle címen sincsen beszámításként helye, minden hónapban a hó 5-ig kész-

pénzben fizetendő ki azon időponttól, amikor a hadbavonult szolgálati járandóságának fizetése megszűnt. Több eltartott családtag esetén is egynek — közös meghatalmazottnak — kell kifizetni. (5. §.)

Ha a szolgálati szerződés szerint hadbavonulás esetén több tartási hozzájárulás fizetésére kötelezte magát a munkaadó, — akkor e többet köteles kifizetni. (6. §.)

Ha az alkalmazott a leszerelés után szolgálatra jelentkezett, a tartási hozzájárulás oly módon számolandó el, hogy ha 15-e előtt jelentkezett szolgálatra az alkalmazott, a tartási hozzájárulás havi összegének fele, ha 15-e után állt szolgálatba, — a negyed része levonható az esedékes munkabérből, fizetésből. (7. §.)

Mikor nem fizet a munkaadó családi hozzájárulást?

Nem követelhető tartási hozzájárulás attól a munkaadótól, aki maga is hadbavosul és üzemet (üzletét, vállalatát) emiatt egyáltalán nem folytatja. (8. §.)

Egészen, vagy részben mentesíthető a munkaadó a tartási hozzájárulás fizetése alól: a) ha maga is hadbavonul és üzletét (üzemét) emiatt csak lényegesen kisebb jövedelemmel folytatja, b) ha ötnél nincsen több alkalmazottja és hitelérdeklődően igazolja, hogy a tartási hozzájárulás fizetése az üzleti jövedelemmel feltűnő aránytalanságban van, c) ha igazolja, hogy a tartási hozzájárulás fizetése vagyoni romlásba juttatja.

Tartási hozzájárulás a családtag lakóhelyén levő községi előjáróság, vá-

rosokon a polgrámeister, illetve az általa kijelölt tisztviselő, Budapesten a kerületi előjáróság előtt követelhető a munkaadóval szemben. (9. §.)

Az írásban beadott, vagy szóval emondott és jegyzőkönyvbe vett igény felett a hatóság a felek meghallgatása után határoz és ha a munkaadót leteljezi a tartási hozzájárulás fizetésére, — három napot szab meg a teljesítésére. A határozat ellen a főszolgabirohoz, illetve a törvényhatóság első tisztviselőjéhez (alispán, polgrámeister) lehet felelkezni, de ennek a fizetésére nincs halasztó hatálya.

A munkaadót mentesítő határozatot minden esetben közölni kell a felettes hatósággal és az adóhivatallal (adófelügyelőséggel) hivatalos felülvizsgálás végett. Az adóhivatal (adófelügyelőség) meghallgatása után a felettes hatóság határoz és megváltoztathatja az I. fokú határozatot.

Az eljárás bélyeg- és illetékmentes. Tartási hozzájárulást nem lehet elzárólagosan és lefoglalni. (11. §.)

(Folytatjuk.)

FERENC JÓZSEF
KESERÜVIZ

Őszi te moziketika

Hotel kikelet

Ez a címe annak a mulatságos filmnek, amely jelenleg a Belvárosi Filmszínházban pereg. A régi könnyebb fajsúlyú magyar filmek közül valószínűleg kiderül, hogy ez a fordulatosságában és kiténő derűjében gazdag darab. Nem elcsépeelt vicekre épült eseménytelenség, mert humorán keresztül is igen komoly tanulságok csillannak meg a feldolgozott témában.

Nagy mestere az ilyen stílusú színeknek Páger Antal és az ő egészen kivételes tehetsége mellett is jól érvényesülnek Tőkés Anna, Turai Ida és Urai Tivadár tökéletes alakításai. Páló Imrénének gyönyörű énekszámait is kiemelték.

Nagyon sokat mulattunk a Belvárosi Filmszínház ügyesen összeállított műsrán s mindenkinek csak ajánlhatjuk, aki nagyokat szeret kacagni. (K.)

APRÓHIRDETÉSEK

Lakás

Két szoba jellegre levél van a kiadóban.

Keresek kétszobás, esetleg nagyobb előszobával egyszobás és mellékhelyiségekkel álló lakást. Címet a kiadóba kérem.

Különpéle

Címfestő munkát olcsón vállal Paize Mezey Mihály-u. 1. 602

Kölcsön kapható házjavítás, mezőgazdasági, ipari beruházásokra. Hitelszövetkezettől, Bethlen István-u. 6. 589

Fizetővendégnek menne tisztviselőnek hegyes-erdős vidékre júliusban. Ajánlatot „Szerény” jellegre kér a kiadóba. 574

Adás-vétel

Éjjeliszekrényt rézzel, vagy tiszta rézt, megvételre keresek. Címet a kiadóba kérek. 600

Jókarban levő kombinált szoba burtort megvételre keresek. Címet a kiadóba kérek. 601

Rekemiót, kétszemélyest megvételre keresek. Címet a kiadóba kérek. 602

30.000 darab új téglá eladó. Cím a kiadóban. 500

Állási keres

Menekült keresztény leány kizsálgálonak ajánkozik, rövidáru szakmában gyakorlattal. Balogh Emma. Lázár Vilmos-u. 10. 603

Főző házvezetőnőnek, gazdaszónak ajánkozik özvegyasszony nagy leányával, jól süt, főz, megbízhatók, jó bizonyítvánnyal, szerény igényűek, jó otthonra vágnak. Cím Kőrössi A. gazdaszónak, Ujkigyós. 607

KIADÓTULAJDONOS:

szent László-nyomda R. T.

Fő- és felelősszerkesztő: Dr. Paál Árpád

felelős kiadó: Dr. Scheffler Ferenc

a Szent László-nyomda Rt. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.